

هایکو چیست؟

هایکو، یک قالب شعری است. این نوع شعر را ژاپنی‌ها اختراع کردند و امروزه در تمام جهان گسترش پیدا کرده است. هایکو چند ویژگی دارد:
۱- هایکو، خیلی کوتاه است؛ سه خط یا نهایتاً چهار خط:

«دیگر هیچ نمانده
نه دشت و نه کوهسار
تنها برف است و برف...»

۲- هایکوها، بسیاری اوقات معماگونه‌اند؛ یعنی شاعر سعی می‌کند تا حرف مستقیم خود را به صورتی تأمل برانگیز و غیر معمول بزند. برای همین، فهم هایکو، معمولاً احتیاج به دقت و تفکر دارد. شاعر در این اندیشه است که چشم‌ها و گوش‌های ما، دچار عادت‌زدگی شده‌اند و حقیقت لحظه‌ها را درک نمی‌کنند. به همین خاطر شاعران با کلام خویش از موقعیت‌های آشنا و همیشگی، «آشنایی زدایی» می‌کنند تا دیدار تازه‌ای با حقیقت رخ دهد:

«علف شکفته بر میدان کهنه‌ی نبرد
زاده‌ی رؤیاهای جنگ‌آورانِ درگذشته»

۳- هایکو، معمولاً تصویری را پیش روی ما می‌گذارد. وقتی یک هایکورا می‌خوانیم، گویی داریم به یک قاب نقاشی یا یک عکس نگاه می‌کنیم و یا در منظره یا موقعیتی «حضور» داریم:

«برکه‌ای کهن،
جهیدن غوکی،
صدای آب»

۴- هایکو خواننده را، از طریق دعوت او به مشاهده و حضور در موقعیت، به تأمل و تفکر دعوت می‌کند. به همین خاطر، هرچند هایکوها کوتاه هستند، اما شاید در هر مرتبه، بیش از یک یا دو هایکورا نتوان خواند، زیرا فهم هر قطعه احتیاج به دقت و تأمل دارد:

«خانه‌ی ییلاقی را آتش از من ربود
حال می‌توانم
خود را به تمامی
بر ماه نثار کنم»

هایکو بسرایید!

در مدرسه، حیاط، خیابان، پارک، کلاس، دفتر و کتاب و هر جای دیگری که می‌خواهید، پرسه بزنید، به دقت تماشا کنید و سپس هایکو بسرایید. بهترین هایکوها، در شماره‌های بعدی مجله، چاپ خواهند شد. یک نمونه هایکو، سروده شده توسط یک نوجوان را ببینید:

«صبح
من، پشت میز، رو به معلم
معلم پشت به من، رو به تخته»

